

nije čudo što se mali Petar opredijelio za sport. Doduše, odabrao je hrvanje i dizanje utega i u tim je disciplinama od 1927. pa 20 narednih godina, kao član teškoatletskog kluba Herkules iz Zagreba, ostvario više nego zavidne sportske rezultate. Bio je prvak Kraljevine Jugoslavije, prvak Savske banovine, Dravske banovine i Dunavske banovine, prvak Hrvatske i Slavonije i prvak FNRJ. Sudjelovao je kao član reprezentacije na balkanskim i srednje europskim igrama i balkanskom prvenstvu u Istanbulu, te bio prvak kluba Herkules. Osvojio je više od 150 zlatnih, srebrnih i brončanih medalja.

*Iz društvenog života Zeline početkom
20. stoljeća*

Prema ustaljenom obrascu, u prvom su dijelu izložbe izložene preslike fotografije iz društvenog života Zeline s početka XX. stoljeća na kojima su uz Franju Janeša i mnogi tada viđeni Zelinčani. U drugom dijelu desetak je preslika fotografija s različitih takmičenja na kojima je Janeš u društvu svojih "suboraca" iz teškoatletskog kluba Herkules, a koje je muzeju ustupila obitelj Palković, čiji je jedan član bio

također atletičar i član Herkulesa. Najzanimljiviji dio izložbe svakako su Janešove osvojene medalje, ponajprije one zlatne. Prema riječima Mladena Houške, ravnatelja muzeja, izgovorenim na svečanom otvaranju izložbe, zahvale za uspješno ostvarenje ovog projekata idu obitelji Jendriš i Palković, te muzejskim djelatnicima; Romani Mačković kustosici, Ani Knez i Ivanu Kamenariću i, naravno, Dragutinu Milivoju pl. Domjaniću i Petru Janešu čije smo stvaralaštvo i postignuće baštinili. Otvorenju izložbe nazočio je i gradonačelnik Hrvoje Koščec koji je pozdravio prisutne, zahvalio zaposlenicima muzeja na dobro obavljenom poslu i istaknuo kako je ponosan što je gradonačelnik grada koji je u svojoj povijesti dao velikane kao što su Domjanić i Janeš. Izložbu je prigodnim riječima, povezujući Domjanićevo i Janešovo stvaralaštvo, otvorio potpredsjednik Matice hrvatske Stjepan Sučić. Dramski umjetnik Vid Balog recitirao je Domjanićeve stihove, a sopranistica Tea Zec, uz pratnju violinista Krešimira Marmilića, otpjevala je njegove dvije manje poznate uglazbljene pepevke.

Radovan Brlečić

FILOZOFIJA LANDRANJA I POTEKANJA, PUTOVANJA RADOVANA BRLEČIĆA

(Radovan Brlečić: "SIM PA TAM PO PRIGORJU i falaćecu k njemu pridržčega Hrvatskog zagorja ili Zapis o potepanju Prigorjem i Zagorjem". POU Sv. Ivan Zelina, Mala biblioteka "Dragutin Domjanić", knj. 76, 2015.)

Nakon oveće knjige putopisa *Istarski puti opet i iznova*, objavljene 2013. godine, knjige koja je u stanovitu smislu suvremena replika putopisa *Istarski puti* Franje Horvata Kiša od prije stotinjak godina, Radovan Brlečić u relativno kratkom vremenu, ni godinu nakon prve, podario nam je također poveću, svoju drugu knjigu putopisnih zapažanja *Sim pa tam*. Iščitavajući prvu knjigu, iznimno dobro prihvaćenu od čitatelja, pa i kritike, štivo bogato razno-

vrsnim podacima o kopnenom dijelu istočne Istre, uz djelomično obasezanje njezina primorskog dijela – moglo bi se reći: ako je obuzetost Istrom njegova "velika ljubav", onda je ova druga autorova knjiga putopisa *Sim pa tam* neočekivanom neobičnošću verbalne, tematske, čak i psihotematske strukture onaj "dodatni as iz rukava" kojim autorovo tzv. landranje zapravo naknadno ne samo da se "još jednom ljubavi" dijelom suplementira nego se i supstituira novim podacima iz sasma drugog geoprostora: s jedne je strane prvom knjigom putešestvija Istrom – s druge strane drugom knjigom (proširenim) svetoivanskim zelinskim prigorjem, u smislu domicilnog inicijalnog poticaja: *Svoja ću putopisanja započeti Svetim Ivanom. A onda*

ću landrajući malo sim malo tam, iz njega sve dalje i dalje kroz javu i uspomene. Zbog takvog plana, ali i zemljopisnog položaja Zeline, često ću pri odlascima i povratcima morati dijelom po istim putima. Da bih u opisima izbjegao ponavljanje, ali i stvorio što intrigantniju priču, zapisi gdjekad ne slijede kronološki red putovanja.

Punim naslovom putopisanija Brlečićeva glasi: *Sim pa tam po Prigorju i falačecu k njemu pridržčega Hrvatskog zagorja ili Zapis o tepanju Prigorjem Zagorjem*. Iz Kazala pak na kraju knjige vidljiv je daleko širi tematsko-sadržajni okvir jer sadrži šest (većih ili manjih) poglavlja i dvadeset i pet (većih ili manjih) potpoglavlja koja putopisnu naslovljenu građu znatno proširuju. Tu prije svega mislim na V. poglavlje Samoborsko i plešivičko prigorje s potpoglavljima Fašnička republika Samobor i Jaskanske gorice.

Možebitno da će korisnicima nekajkavcima neke upotrijebljene kajkavske riječi u tekstu (germanizmi, hungarizmi itd.), za koje s obzirom na temu i podneblje mislim da su funkcionalizirane, već u samom naslovu i u slijednom tekstu pri razumijevanju sintagme ili rečenične cjeline zadavati problem, no autor se pobrinuo da u rječniku pri kraju knjige taj problem značenja nepoznatih riječi izbjegne tumačenjem na jezičnom standardu.

Dakako, putovanje, hodnja određenim krajem ili krajevima za ono što se putovanjem u svijesti onoga koji putuje čini – traži zabilježbu, slovo na papiru, većeg ili manjeg opsega, ovisno o onom koji putuje i njegovim namjerama zašto čini to što čini. Jednostavno, reklo bi se: putovanje onog koji putuje - traži priču. Ali i priča ima, ili traži da ima, svoju strukturu, u ovom slučaju svoju narativnu "fiziologiju". Ovisno o autoru, ta priča bude više ili manje uspješna, manje ili više koherentna. Očito je, Brlečić, kako sam kaže, *inzistira na priči*.

U putopisu *Sim pa tam*, garniranom mnogim popratnim fotomaterijalom i skicoznim crtežima – promatranjem, isticanjem određenih detalja, a izostavljanjem onih za koje misli da nisu nužni za isticanje onoga za što misli da ne treba isticati, Brlečić spretno izbjegava trivi-

jalizaciju i teme i žanra. To je, mislim, važno ne samo zato što njegovo iskazivanje tekstom time dobiva na funkcionalizaciji nego i zato što i autora prezentira u kojem smjeru njegova motiviranost ide. Otkrivanjem i razotkrivanjem motivacije putovanja, landranja, jasno je da autor, htio ili ne htio, otkriva i razotkriva osim fizičke i onu duhovnu svoju stranu, i to je naprosto i inače teško zatajiti.

Putopisac, ovdje autor, osobnu sklonost prema ovom ili onom podatku, čak i detalju, čak i prema minucioznoj razradi detaljiziranja ili pak prešućivanju onog što se ne uklapa u osobnu procjenu – potencijalnim korisnicima podastire, moglo bi se ugrubo reći, na dva načina: diskretno i izravno, pa bi se iz tog moglo zaključiti da se čitatelju na raspolaganje ostavlja *klasični putopis*, njegova struktura; pojednostavljeno rečeno sretan i spretan balans, uspostava ravnoteže između onoga što bi se kolokvijalno moglo nazvati komunikacijskim "mostom" između subjektiviteta i objektiviteta, što će reći između fikcionalnoga i činjeničnoga. Taj i takav izbalansirani "most" između subjektiviteta i objektiviteta nije nimalo lako postići. Mislim da je Radovan Brlečić znatnim dijelom u tome uspio.

S obzirom na obuhvat geoprostora i građe koja se nameće Brlečić, vidljivo je, na mnogim mjestima namjerno ili nenamjerno opisom zatomičuje istinsku privrženost prema podacima predmeta putovanja, suzdržavajući svoj emocionalni zanos, a potencirajući opis, objektivitet. Premda ponegdje, što je i razumljivo, subjektivni odnos spram teme ne taji niti želi izbjeći: putovanje je ljubav samo po sebi i tom se putovanju i toj ljubavi, premda kontroliranoj, nema što dodati ni oduzeti. Tu prije svega mislim na autorovu zabrinutost koja se odnosi na obuhvat spomenika kulture, spomeničku baštinu: na dvorce, dvorove, kurije, crkve, crkvice i pilone, obuhvat u kojem se predmetni svijet s kojim se susreće opire jednom drugom, samosvojom mentalnom slikom, onom koja u svijesti onoga koji je opisuje može izazvati ili izaziva vrlo široke reperkusije. Velika je šteta, prati se autorova misao, zašto općedruštvenom nebrigom velik dio naše nematerijalne kulture, naše spomenič-

ke baštine iz dana udan sve više postaje ruina? Zato duboko vjerujem da putopisac često svoj intimni emocionalni zanos čuva za sebe i ne namjerava ga, ma bilo i u tekstu, dijeliti s drugima, ni s velikim ni sa sićušnim tuđim životima.

Brlečićeva knjiga *Sim pa tam* jednostavnim jezikom iznesenih društveno-povijesnih, uopće obazrivi kulturoloških opisa i razmišljanja puna je vrijednih i raznovrsnih podataka, zapravo naslaga podataka - ne samo onih s povijesnom okomicom nego i onih iz sadašnjosti, onih o kojima čak i neposredni dionici sadašnjosti pojma nemaju.

Bez obzira na upotrijebljenu pomoćnu (stručnu i znanstvenu) literaturu, bez obzira na nužan fusnotarij koji tome ide u prilog, bez obzira na apostrofiranje znatnih imena naše proš-

losti od onih književnih do stručno-znanstvenih, neovisno o kompoziciji i stilizaciji skupljene građe Brlečićevo putopisno štivo komprimirano u ovoj knjizi ima i obilježje pionirskog rada, jer se u biti – neovisno o strasti i pasiji putovanja - zapravo radi ne samo o isticanju neprijepornih i lako utvrdivih prirodnih zanimljivosti, ljudi i događanja, bogatstava i ljepota naših krajeva nego i o upornom krčenju mentalnog provincijskog blata naše stvarnosti (da parafraziramo Krležu!) i mnogih upita koji pritom vrebaju sa strane (...).

(Iz uredničkoga pogovora: Putovanje, lاندranje i potepanje kao vid životne filozofije)

Ivo Kalinski

ZRCALNA SIMBOLIKA TRAGOVA DAŽDEVNJAKA IVICE GLOGOŠKOGA (Hrvatska udruga “Muži zagorskoga srca”, knj. 15; urednik – Ivica Cesarec, Zabok 2015.)

TRAGOVI DAŽDEVNJAKA svojevrsni je autorski poetski *retrovizor*, i to složenije strukture postavljenih *zrcala* (imajući u vidu simboliku ključnih riječi prethodnih autorovih zbirki: ‘ogledala’, ‘odrazi’, ‘u zrcalu’). Izborom iz vlastite standardnojezične i kajkavske poezije – za svečarsku prigodu, uz životnu 60-ljetnicu – te izborom iz (mahom objavljenih) prijevoda francuske (simbolističke) lirike, kao i prijevoda klasične i novije slovenske poezije – *Ivica Glogoški* još jednom provjerava, otvoreno supostavlja karakteristične odslike svojih stihovnih kompetencija. Uz pridodanu likovnu kompetenciju u ilustracijama knjige (portretni crteži Dantea i Baudelairea)! Raspolažući, takoreći, četverojezičnim iskustvom (primarnim i sekundarnim) iz svojih, sada triju, zbirki (stvaralačkih i sustvaralačkih) – I. Glogoški prijevodno i autorski, dakle, iskazuje svoj književni izbor, ukus, književni uzor, vlastitu filozofiju i projekciju poetskoga teksta, uglavnom na prijelazu 19. u 20. stoljeće (kad je o francuskim

kanonima riječ) – kao što iskazuje i izbor njezne označiteljske prakse, opredjeljujući se prijevodno za hrvatskojezičnu stilizaciju ponovno toga doba, ili čak raniju (romantičarsku).

Probirući vlastitim tragovima dobre lektire, Glogoški čitatelja nuka, navodi na povratak njegovoj osobnoj lektiri, u širem smislu i na – povratak mladosti.

Sva “ozrcaljenja” vođena su, kanda, istom poetikom, pa je teže razlučiti utjecaj prijevodnoga predloška na osobnu kreaciju, ili dominaciju autorskoga pečata nad prijevodnim realizacijama. Kao da je autorovo stvaralaštvo hrvatskoga standardnoga i kajkavskoga jezika produžetak prijevodnoga iskustva - u idejnomotivskom, ekspresijskom pogledu - ili obrnuto...! Pritom valja pohvaliti simbolske doseg sretno izabranog naslova knjige *Tragovi daždevnjaka*, osobito oprečnu dvojnost *vode* i *vatre* koju animalistični znak, daždevnjak, u sebi sažima (a pisac predgovora Ivan Borić već ju je, tu simboliku, senzibilno aktualizirao).